

ශ්‍රී ලාංකීය බෞද්ධ කාන්තාව සහ ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

බොදාගම සුමන හිමි^{1*}, කරුපික්කාඩ සොබිත හිමි¹, පී.ඩබ්.පී. ධම්මික විරකෝන්²

ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ දී කාන්තාවන්ට ආගමික, දේශපාලනික හා සමාජීය නිදහසක් නොතිබුණු යුගයකි. මෙවන් වකවානුවක බුදුරජාණන් වහන්සේ කාන්තාවට නිදහස් පරිසරයක් උදාකරලීම සඳහා වින්තනමය විප්ලවයක් සිදු කරන ලදී. කාන්තාව පුරුෂයන් හා සමානත්වයෙහි සලකා කටයුතු කළ අතර “ගෙදර බුදුන් අම්මා, ස්වාමියාගේ හොඳම යෙහෙළිය බිරිඳයි” යනාදී දේශනා මගින් මවක්, යෙහෙළියක්, දියණියක්, ගෘහණියක් වශයෙන් ඇයට හිමිවිය යුතු අයිතිවාසිකම් ලබාදීම උදෙසා මහත් කාර්යභාරයක් සිදු කරන ලදී. බෞද්ධ සාර ධර්මවලට අනුව කාන්තාව යනු සාමාජික, ආර්ථික, දේශපාලනික හා ආගමික අයිතීන් හමුවේ තම ශක්තිය බුදු දහමින් පෝෂණය ලබා ඇති බෞද්ධ සංස්කෘතියට උරුමකම් කියන මුළුමහත් මානව වර්ගයාගේ යහපත උදෙසා කටයුතු කළ හැකි තැනැත්තියක් බව පසේනදි කොසොල් රජුට දියණියක් ලැබ දුක්මුසුව සිටිනා විට දී පෙන්වා දී ඇත. මෙකල කාන්තාවක් ලෙස උපත ලැබීම මහත් පාපයක් ලෙස සැලකූ යුගය කාන්තාව ද සමාජ සුභසිද්ධිය වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්නට හැකි පිරිසක් ලෙස බුදු දහමේ පෙන්වා දෙයි. ශ්‍රී ලාංකීය ආර්ථිකය විමසන කල්හි කාන්තාව සතු කාර්යභාරය මවක්, දියණියක්, සොයුරියක් හා බිරිඳක් වශයෙන් සාමාජයට විශේෂ සේවාවන් රැසක් ඉටුකරන බව පෙන්වා දිය හැක. සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ දී ගෙවිලියක් සහ කම්කරු ලෙස ශ්‍රමය කැපකරන කාන්තාව අධ්‍යාපනය ලබා නගරයට පැමිණෙන විට සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපන, ආරක්ෂක, පරිපාලන, ගුවන් සේවා, කර්මාන්ත, ව්‍යාපාර, මාධ්‍ය ,ධීවර, දේශපාලනය ආදී ක්‍රේෂ්ත්‍ර රැසක කටයුතු කරන බව පැහැදිලිය. නමුත් ඇතැම් කේෂ්ත්‍රවලට කාන්තා නියෝජනය අවශ්‍යවුවත් ඒවායේ ඇය රැදී සිටින්නේ සුළු වශයෙන්වීම කණගාටුවට කරුණකි. දේශපාලන යනු පිරිමින්ට හුදෙක්ම අයත් කේෂ්ත්‍රයක් ලෙස සිතිය යුතු නැත.

අපේ රටේ දේශපාලන ක්‍ෂේත්‍රයට කාන්තා නියෝජනය සිය දහස් ගණනින් අවශ්‍ය යුගයකි. කාන්තාවන් දේශපාලන නියෝජනය කිරීම නිසා ගමක්, පළාතක්, රටක් සුන්දරවනු ඇත. ජනතා ප්‍රශ්න, තරුණ ගැටලු, ළමා ප්‍රශ්න ආදියෙහි සංවේදී කාන්තා ඇසකින් මනාව ස්පර්ශ වනු ඇත. දේශපාලනයේ යෙදෙන අනෙකුත් පාර්ශව සංවේදී කිරීමට අලුත් ඇසකින් ලෙව දකින්නට කියාදීමට ඇයට හැකිවනු ඇත. මේ තුළින් කාන්තා ප්‍රවණඛත්වය, කාන්තා හිංසනය පිටු දැකීමට හැකිවනු ඇත. කාන්තාවන්ගේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා වඩා පුළුල් සහභාගිත්වයක් දක්නට ලැබෙන්නේ කාන්තාවන් අධ්‍යාපනය තුළින් බලගැන්වීම මගිනි . 19 වන සියවස අග දී ක්‍රියාත්මක වූ බෞද්ධ හා හින්දු පුනර්ජීවය තුළ කාන්තා අධ්‍යාපනය සඳහා විශේෂ මෙහෙවරක් ඉටුවිය. මෙම ව්‍යාපාරය උගත් සංස්කෘතියක් රකින,දේශීයත්වය පිළිගත් නව කුල කාන්තාවන් බිහිකිරීමේ කාර්යයට උරදී සිටියේය. ශ්‍රී ලංකීය දේශපාලනයේ ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ක්‍රියාවලිය කාන්තා නියෝජනය ශක්තිමත් කිරීමට නම් ක්‍රියාකාරී වැඩ පිළිවෙළකින් යුක්ත වියයුතු බව මෙම අධ්‍යනයෙන් පෙන්වාදිය හැක.

ප්‍රමුඛ පද: කාන්තාව, කාන්තා අයිතිවාසිකම්, ප්‍රදේශීය දේශපාලනය, කාන්තා නිදහස, බුදු දහම

¹ හික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව *bsumana@busl.ac.lk

² ඩී. එස්. සේනානායක මහජන පුස්තකාලය, මහනුවර